

Курлюк М. В. ПРОГРАММА ИССЛЕДОВАНИЯ ВНУТРИГРУППОВОГО ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ КАК СОЦИАЛЬНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКОГО ФАКТОРА ИНТЕРНЕТ-ЗАВИСИМОСТИ ПОДРОСТКОВ

Представлено логіку дослідження взаємодії в групі як соціально-психологічний фактор інтернет-зависимости подростков. В частности, был рассмотрен такой аспект интернет-зависимости, как зависимость от социальных сетей. В качестве социальной группы для исследования были выбраны: школьный класс и семья. Проанализированы цели этапов и обоснованы методы исследования. Представлен проект программы эмпирического исследования. Показана практическая значимость.

Ключевые слова: внутригрупповое взаимодействие; интернет-зависимость; методы исследования; социальная сеть.

Kurliuk M. RESEARCH PROGRAM OF INTRA-GROUP INTERACTION AS A SOCIO-PSYCHOLOGICAL FACTOR OF INTERNET-ADDICTION IN ADOLESCENCE

The article describes the logic of study of intra-group interaction as a socio-psychological factor of internet-addiction in adolescence. In particular, social media addiction is studied as a form of Internet addiction. The school class and family are chosen as small social groups for the study. Adolescence is defined as an age when young people are more inclined to internet-addiction, because they don't have personal resources to react in a proper way to the influence of internet, that affects their connection with reality, and causes negative outcomes in different spheres of their life.

Goals of the stages and research methods are analyzed. The project of the program of empirical research is presented. It is shown that on the basis of this program recommendations focused on the correction of internet-addiction can be suggested. Also, practical significance is presented. It is said that received results and suggested recommendations can be used in lectures of media psychology, lessons of media education, social and educational psychology. Also in the process of professional preparation and qualification improvement of pedagogues and psychologists, in psychological assessment, correction and prevention work of socio-psychological services and practice of school psychologists.

Keywords: internet addiction; intra-group interaction; methods of research; social media.

Рецензенти

Мілютіна К. Л. – д. психол. н., проф.,

Петрунько О. В. – д. психол. н., ст. наук. співроб.

Стаття надійшла до редакції 15.05.2015

Прийнято до друку 28.05.2015

УДК: 316.62

А. А. Варягіна

ORCID iD 0000-0002-4677-340X

ОСОБЛИВОСТІ ГРОМАДСЬКОЇ УЧАСТІ МОЛОДІ В СОЦІАЛЬНИХ ІНТЕРНЕТ-МЕРЕЖАХ

Присвячено дослідженню можливостей застосування соціальних інтернет-мереж в процесі громадської участі молоді. Розкрито причини привабливості, аналізуються функції та особливості соціальних інтернет-мереж в якості майданчиків з комунікації молодих людей, місця пошуку однодумців, реалізації свого права на участь в громадсько-політичному житті держави. Названі форми громадської участі в соціальних інтернет-мережах. Зазначена роль соціальних інтернет-мереж в процесі формування громадянського суспільства в Україні.

Ключові слова: громадська інтернет-участь; громадська участь молоді; молодь; соціальні інтернет-мережі.

Вступ. Кардинальні зміни в Українській державі супроводжується складним і суперечливим процесом становлення та функціонування численних громадських організацій і об'єднань як елементів соціальної структури громадянського суспільства. Разом з тим, соціологічні дослідження показують, що українці віддають перевагу

здійсненню громадської участі не стільки у складі зареєстрованих організацій, скільки самостійно або у складі неформальних об'єднань. Так, За даними досліджень, у діяльності офіційних громадсько-політичних організацій бере участь не більше 5% населення України (Життєві цінності, пріоритети та проблеми українців, 2011, с. 4). При цьому, досвід

добровільної безоплатної участі у громадських проєктах мають майже чверть українців – 23% (Волонтерський рух в Україні, 2014, с. 2). Серед молоді (16 – 35 років) цей показник ще більше – 28%. Крім того, 74% українців регулярно здійснюють благодійні грошові пожертви на різні цілі (допомога соціально незахищеним групам населення, благоустрій громадського простору, допомога українській армії та пораненим тощо).

Стрімка динаміка громадської участі в Україні, з одного боку, обумовлена соціально-політичними подіями в країні (події на Майдані, анексія Криму, війна на сході України). З іншого – однією з головних рис сучасності – тенденцією до віртуалізації громадсько-політичного життя людини. Найбільш динамічною соціальною групою населення є молодь. Розвиток інформаційно-комунікативних технологій створив нові можливості для участі молодих людей у громадсько-політичних процесах суспільства. Середовищем для комунікації в інтернет-просторі, місцем зустрічі виступають соціальні інтернет-мережі – нові соціальні структури, що складаються з множини учасників (суб'єктів, індивідуальних чи колективних) і множини найрізноманітніших зв'язків між ними: знайомства, дружба, співпраця, комунікація тощо. Актуальним постає питання вивчення специфіки громадської участі молоді в соціальних інтернет-мережах.

Мета статті – теоретичний аналіз можливостей застосування соціальних інтернет-мереж в процесі громадської участі молоді. **Завдання статті:** 1) розглянути особливості громадської участі сучасної молоді; 2) проаналізувати соціальні інтернет-мережі як структурний елемент мережі інтернет; 3) дослідити специфіку участі молоді в громадсько-політичних процесах за допомогою соціальних інтернет-мереж.

Методи дослідження. Для розв'язання поставлених завдань, використано комплекс теоретичних методів наукового дослідження: аналіз, синтез, осмислення, узагальнення й систематизація соціальної, політичної, психологічної наукової літератури з питань вивчення можливостей громадської участі молоді в соціальних інтернет-мережах.

Участь молоді в громадсько-політичних процесах суспільства за допомогою соціальних інтернет-мереж. Молодь є найбільш соціально-активною частиною населення, яка являє собою найбільш перспективну групу громадян, здатну забезпечити реалізацію ключових напрямів розвитку суспільства. Молодь – це суспільно диференційована соціально-демографічна група, що виділяється на основі сукупності вікових характеристик, якій притаманні специфічні фізіологічні, соціально-психологічні, теоретико-пізнавальні, культурно-освітні та інші властивості (Соціологія, 1996, с. 221). Молодість як певна фаза, етап життєвого циклу біологічно універсальна,

але її конкретні вікові рамки, пов'язаний з нею соціальний статус і соціально-психологічні особливості мають соціально-історичну природу і залежать від суспільного ладу, культури та властивих даному суспільству закономірностей соціалізації. Питання вікової періодизації молоді досі залишається дискусійним. Найчастіше віковою межею молодіжної групи вважається період від 16 до 30 років, хоча останнім часом вікові межі було розширено до періоду 14 – 35 років. Даний підхід обумовлений тезою про «продовження юності», яка відображає об'єктивні процеси розвитку суспільства: з одного боку суспільство висуває перед людиною завдання ранньої соціальної зрілості, залучення до трудової практики, з іншого – змінюються межі середнього віку, продовжуються терміни навчання, соціально-політичні адаптації, стабілізації сімейного статусу (Соціологія, 2002, с. 123).

Дослідженню різних аспектів участі молоді в громадсько-політичному житті суспільства присвячені роботи широкого кола авторів (Э. Дюркгейм, М. Вебер, В. Парето, А. Шюц тощо). Роботи Дж. Хоманса, А. Фрейда, Р. Парка, А. Маслоу були спрямовані на вивчення питання мотивації громадської участі людини, особливості організації спільнот. Ю. Хабермас, А. Гідденс, А. Турен розглядали питання участі в рамках парадигми «нових громадських рухів» або парадигми ідентичності; дослідники Т. Лоусон і Д. Гєрод приділяли велике значення обов'язкам та відповідальності (в більшому ступені моральній) по відношенню до інших членів суспільства. В дослідженнях П. Сорокіна, В. Чупрова, А. Ковальнової, В. Лукова стверджується, що громадські молодіжні організації формуються, перш за все, як інструмент реалізації соціальних потреб та інтересів молоді. Дослідження, які розглядають молодіжні громадські організації як фактор розвитку громадського молодіжного руху та суспільства в цілому, знайшли своє відображення в роботах С. Іваненкова, А. Арефьева, А. Кусжанової, А. Кострікіна, Л. Шаламова, В. Добренькова, А. Кравченко, В. Лукова, І. Халій, З. Каландарішвілі. Велику роль в розвитку громадської участі підростаючого покоління громадян автори (П. Сорокін, І. Ільїнський, В. Луков, А. Ковальов, О. Копцев) приділяють державі, на їх думку саме вона створює умови, формує цінності громадської участі, задає вектор розвитку молодіжних організацій. Серед вітчизняних авторів, увагу, в контексті дослідження феномену громадської участі молоді, слід звернути на роботи М. Слюсаревського, В. Бортнікова, О. Мелешкіної, Л. Найдьонової, С. Чолій та ін.

Не зважаючи на великий обсяг попередніх наукових досліджень, проблематика громадської участі молоді в сучасних умовах є вкрай актуальною. Конкретно-історичний характер взаємодії

суспільства та індивіда, безумовно, вносить корективи у віковій закономірності розвитку кожної людини. На території сучасної України участь молоді в громадсько-політичних процесах суспільства має глибокі коріння, і обумовлена, насамперед, специфікою різних періодів її історії. Якщо раніше, за часів радянського періоду, громадська участь молоді мала ідеологізовану і одержавлену форму та здійснювалась в рамках дитячих і молодіжних організації (піонерські, комсомольські), сучасна молодь характеризується прагненням до об'єднання перш за все, виходячи з власних уявлень, інтересів, потреб, створюючи формальні і неформальні структури різної спрямованості.

Останнім часом громадська участь молоді все більш проявляється в новому інформаційному середовищі – інтернет-просторі. Сучасні дослідники Е. Штерн, О. Гудс, Т. Суорей чітко розмежовують громадську участь на два типи прояву (Stern E., Gudes O., Svoray T., 2009, с. 1070):

- традиційна громадська участь (Traditional Public Participation, TPP) – громадська участь в реальному просторі;
- громадська інтернет-участь (Web-Based Public Participation, WPP) – участь громадян у громадсько-політичному житті за допомогою інтернет-технологій.

Під громадською участю як такою розуміємо «індивідуальні чи колективні дії індивідів, спрямовані на задоволення суспільних інтересів окремих суб'єктів і груп у повсякденному житті, в просторі для діяльності, що не заповнена державою і ринком» (Stern E., Gudes O., Svoray T., 2009, с. 1068), за «участю у діяльності різних місцевих асоціацій та неформальних груп, підтримки традицій, надання взаємної допомоги, підтримки місцевих соціальних установ і організацій та ін.» (Newton K., Giebler H., 2008, с. 4-5). Під громадською інтернет-участю розуміємо – всі дії з використанням інформаційних інтернет-технологій, які здійснюють громадяни, з метою впливу або прямої участі у вирішенні суспільних проблем окремих індивідів і груп, прийнятті та ухваленні рішень.

Питання впливу новітніх технологій, особливо інтернету, на участь індивіда у громадсько-політичних процесах останнім часом все частіше постає в центрі уваги дослідників (Б. Бімбер, Р. Девіс, В. ван де Донк, М. Кастельс, Б. Д. Лоадер, П. Дж. Ніксон, Д. Рюхт). Всі наукові пошуки, присвячені вивченню громадського потенціалу інтернету, умовно поділяють на три концептуальні напрями: утопічні, антиутопічні та нейтральні. Перші приділяють надмірне значення громадській участі за допомогою інтернет-технологій (Е. Дайсон, Н. Негропonte, У. Раш, Г. Рейнгольд, А. Тофлер, Х. Тофлер). На їх погляд, внутрішня системна логіка нових медіа, спроможна привести до створення децентралізованого інтерактивного громадського простору, в якому «громадяни мережі», формують нові соціальні зв'язки,

отримують нові можливості для громадської, громадянської, політичної участі. Другі, навпаки, ставлять під сумнів вплив інтернет-ініціатив на реальний громадський простір. На їх думку, використання інтернет веде до атомізації і ослаблення соціальної згуртованості, і, як слідство, зниження рівня громадської участі (Р. Девіс, А. Ліпоу, Б. С. Новек, П. Сейд, Дж. Стріт), займає більшу частину вільного часу людини, відволікає від громадських справ (Л. Ербін, Р. Краут, Н. Ніє). Третя альтернативна точка зору належить тим дослідникам, які дотримуються «гіпотези нормалізації» (Anduiza E., 2009, с. 862), та вважають, що інтернет майже не зачіпає рівень громадської участі в суспільстві (Б. Бімбер, М. Нісбет, Д. Шуфель).

Незважаючи на велику кількість суперечливих поглядів на питання наслідків впливу новітніх технологій на участь індивіда у громадсько-політичних процесах, ігнорувати існування цього впливу неможливо. За даними дослідження «Digital, Social and Mobile in 2015» (Kemp S., 2015, с.7), станом на грудень 2015 р. аудиторія активних користувачів інтернет сягнула 3,01 мільярда осіб, що складає 42% всіх жителів планети (7,21 мільярдів відповідно). В середньому людина проводить в інтернет 4,4 години в день з персонального комп'ютера і 1,7 годин – з мобільних пристроїв. Соціальними мережами активно користуються 2,08 мільярда осіб (тобто 29% населення планети), де проводять 2,4 години щодня. Відзначимо, що Україна займає дев'яте місце серед країн Європи в списку країн з найбільшою кількістю інтернет користувачів. Кількість інтернет користувачів в Україні станом на 2014 р. складає 18,5 мільйонів осіб – що становить 42% від загальної кількості населення (44,29 мільйонів відповідно). Найбільш численною та активною категорією користувачів інтернет в Україні – є молодь. Майданчиками для комунікації молоді в інтернет-середовищі, місцем пошуку односторонніх, обміну поглядами, реалізації свого права на участь в громадсько-політичному житті держави – стали соціальні інтернет-мережі.

Під соціальною інтернет-мережею розуміємо мережевий сервіс, який об'єднує користувачів у віртуальні спільноти за певними ознаками (інтересами, місцем проживання тощо) або спільними справами чи цілями, і має на меті зав'язування та підтримання комунікацій, а також організацію спільнот користувачів. Згідно визначенню, яке було надане дослідником Д. Бойдом, соціальні інтернет-мережі – це «мережеві послуги, які надають можливість приватним особам будувати суспільні або напівсуспільні профілі (аккаунти) в межах обмежень, які накладає система; визначати перелік інших користувачів, з якими вони можуть спілкуватись та ділитись інформацією; переглядати та пов'язувати їх список контактів з іншими, які були створені користувачами всередині системи» (Boyd D. M., 2008, с. 23).

Найбільш популярні соціальні інтернет-мережі в Україні – це: «ВКонтакте» – більш 27 млн. користувачів; «Однокласники» – 11 млн.; Facebook – 3,2 млн.; Twitter – більш 430 тис.. Практика показує, що найбільш активними учасниками інтернет-мереж є молоді люди. Наприклад, відсоток користувачів віком від 16 до 35 років від загальної кількості українських користувачів у соціальних мережах «ВКонтакте» та «Однокласники» складає 65% та 51% відповідно (Огляд соціальних мереж і Твіттера в Україні, 2014, с. 3-5).

Можна погодитись із думкою Л. Є. Смоли про те, що слушним видається аналіз причин нинішньої привабливості соціальних мереж, відзначеної російськими дослідниками. «Це: отримання інформації/підтримки від інших членів соціальної мережі; верифікація ідей через участь у соціальній взаємодії; соціальна вигода від контактів (причетність, самоідентифікація, соціальне отожднення, соціальне сприйняття тощо); рекреація (відпочинок); основними категоріями соціальної мережі є: довіра, думка, вплив, репутація» (Смола Л. Є., 2010, с. 92).

У контексті розвитку технологій соціальних мереж актуалізується питання про визначення їхніх функцій, що, у свою чергу, має сприяти визначенню їх місця в процесі громадської участі особистості. Наразі, виокремлюють наступні функції соціальних інтернет-мереж:

1. Комунікативна складова. Вона відображає специфіку інформаційних обмінів у формі спілкування, з відповідною стилістикою використовуваного інформаційного ресурсу, з урахуванням напрямів комунікативної мотивації – спілкування зі знайомими й розширення кола спілкування за мотивацією. Люди, що спілкуються, з'являються один перед одним не тільки у відчутному вигляді, а й у формі віртуальних образів, вражень, сформованих під впливом слів, жестів і міміки незалежно від того, яке це спілкування – безпосереднє або опосередковане технічними пристроями (Філософія. Культурологія, 2011, с. 116). У контексті спілкування, опосередкованого соціальними інтернет-мережами, фактор віртуальності в комунікації проявляє себе більш рельєфно. Відсутність візуального контакту активізує здібності людей, що спілкуються, до віртуального конструювання образу співрозмовника.

2. Складова самопрезентації – самовираження. Певною мірою цю складову можна ув'язати з відомою «пірамідою Маслоу», згідно з якою саме самовираження є вищою потребою людини, випереджаючи навіть визнання й спілкування (Філософія. Культурологія, 2011, с. 117). Мережеві ресурси стали затишним особистим простором, де кожен може знайти технічну й соціальну бази для створення свого віртуального «Я». В інтернет-щоденнику учасник може записувати свої думки не тільки в реальному часі, а й встановити довільну дату; висло-

витися на будь-яку тему, що його цікавить (Філософія. Культурологія, 2011, с. 117).

3. Розважальна складова. Багато користувачів розглядають ведення своїх сторінок, читання чужих публікацій та дискусій в коментарях як розважальний процес, особливо якщо вони за деякими причинами обмежені в інших засобах розваги, крім інтернет, і мають вдосталь вільного часу.

4. Складова соціалізації. Соціальні мережі дають можливість підтримувати соціальні зв'язки, що урвалися в реальному житті, розширювати можливості цікавих або корисних знайомств. Люди за допомогою мереж будують відносини, не відчуваючи при цьому меж і перешкод. Можна говорити про більшу соціальну автономію користувача в мережі, ніж у реальному житті.

5. Складова «записної книжки». Соціальні мережі, крім стандартних функцій, можуть усвідомлюватися і як такі, що виконують функцію зберігання, місця для записів особистого характеру. Соціальні ресурси надають можливість учасникам створити образ іншого «Я», до якого прагне автор (Філософія. Культурологія, 2011, с. 118). Публічність персональної бази змушує молодих людей навчатися серйозно ставитися до її наповнення, грамотно структурувати свої думки, допомагає краще зрозуміти пережиті події. Фактичне створення свого віртуального «Я», підміна першотвору репродукцією за допомогою того чи іншого засобу – наслідок соціальних запитів суспільства. Тут слід сказати про такий важливий аспект, який сприяє участі молоді у громадсько-політичних процесах за допомогою соціальних інтернет-мереж, як – анонімність, можливість виконання іншої соціальної ролі, використання великої кількості соціальних масок. Тим не менш, за статистикою, переважна більшість аккаунтів, зареєстрованих в мережі, відображає реальну особу, реальну людину, яка сама презентує себе в мережі.

6. Складова психологічної розрядки. Зростаючий темп суспільного життя, незадоволення суспільними подіями чи обставинами обумовлює бажання виплеснути свої емоції, викласти наболіле, поділитися проблемами. У даному випадку йдеться про зростаючу інтенсивність соціалізації сучасної молоді (Філософія. Культурологія, 2011, с. 119).

Розуміння технологічних можливостей, які надають соціальні інтернет-мережі, та огляд їх функцій, надає змогу визначити форми громадської інтернет-участі, які можуть бути реалізовані з їх допомогою: а) інформування; б) комунікативна підтримка учасників громадської діяльності; в) консультування; г) анонсування поточних заходів; д) проведення опитувань; е) слідкування за новинами громадських об'єднань, організацій; ж) обміну лінками; з) публікації звітів тощо.

Таким чином, роль соціальних інтернет-мереж може проявлятися у таких аспектах розвитку громадянського суспільства: а) соціальні інтернет-

мережі, вибудовуючи горизонтальні зв'язки, можуть поступово обмежувати панування вертикальних мереж (фінансово-промислових груп і владних кіл); б) соціальні інтернет-мережі мають здатність налагоджувати зв'язки між соціальними групами; в) у соціальних інтернет-мережах забезпечується необхідна на сьогодні швидкість обміну інформацією; г) соціальні інтернет-мережі сприяють налагодженню зворотного зв'язку і відтак більш оперативному реагуванню управлінської сфери на запити громадян; д) соціальні інтернет-мережі створюють умови для прозоріших економічних та політичних процесів; е) за допомогою соціальних інтернет-мереж може здійснюватися представництво інтересів не тільки соціальних груп, а й цілих соціальних верств населення – роботодавців, найманих працівників, споживачів тощо перед органами влади та місцевого самоврядування (Вахула Б. Я., 2012, с. 316).

Спілкування та формування соціальних зв'язків є базовими завданнями соціальних інтернет-мереж, які реалізуються за допомогою побудови віртуальних спільнот - соціальних скупчень, які виникають в мережі. Дослідники виокремлюють два види спільнот та груп, які формуються в мережі – первинні та вторинні (Силаева В. Л., 2008, с. 102-103). До первинних відносять спільноти, які існують і в реальному житті та об'єднують людей, які як правило знайомі один з одним в реальному житті. Як вторинні соціальні групи віртуальні спільноти формуються користувачами інтернет-мереж, які можуть бути як знайомі так і незнайомі між собою в реальному житті, до яких у подальшому приєднуються інші користувачі інтернет, яких поєднує спільна ідея або мета.

Прямим наслідком розвитку громадської участі за допомогою соціальних інтернет-мереж є поява нового виду громадського діяча – лідера соціальної спільноти. Потенційно ним може стати буквально кожен користувач інтернет, який має власні суспільно корисні ідеї, володіє достовірною інформацією та вміє логічно викладати свої думки і готовий брати активну участь в їх обговоренні та реалізації задумів.

Серед позитивних моментів діяльності нових спільнот з точки зору розвитку громадянського суспільства виділяють наступні: а) соціальні інтернет-мережі дають змогу молодим людям ефек-

тивно реалізувати свої права; б) соціальні інтернет-мережі здатні формувати громадянську позицію з тих чи інших суспільно значущих питань; в) соціальні інтернет-мережі дозволяють оперативно реагувати на зміну політико-правових умов; г) самі собою не потребують фінансової підтримки; д) існують без утворення власної адміністративної вертикалі (Соціальні мережі як чинник розвитку громадянського суспільства, 2013, с. 29).

Висновки. На основі проведеного аналізу, можемо зробити наступні висновки:

1. В умовах широкого поширення інформаційних технологій первинні методи управління громадсько-політичними процесами вже не спрацьовують. Суспільство відкриває для себе нові можливості самоорганізації. На зміну традиційним формам громадської участі молоді приходить активність у соціальних інтернет-мережах, які перетворились з засобу комунікації та поширення інформації на майданчики реалізації громадської участі.

2. Як структурний елемент мережі інтернет, соціальні інтернет-мережі надають безліч технічних можливостей для реалізації громадської інтернет-участі (швидкість переказу інформації, створення баз даних, можливість анонімної участі тощо). Разом з тим, оцінки впливу інтернет-технологій на участь індивіда у громадсько-політичному житті є вкрай неоднозначними та варіюються від захоплених до скептичних. Автори приділяють увагу функціям та ролі соціальних мереж в процесі розвитку громадянського суспільства, вивчають особливості та створюють класифікації. При цьому, існуючі наукові напрацювання обходять своєю увагою якісну специфіку громадської участі молоді, не проводиться порівняльний аналіз ефективності традиційної громадської участі та громадської інтернет-участі, зокрема участі в соціальних інтернет мережах.

3. Актуальним залишається питання наукового осмислення громадської участі молоді як об'єкта психологічного дослідження та соціально-процесуальних детермінант її виникнення та реалізації; проведення системного аналізу структурно-змістовних характеристик та психологічних чинників громадської інтернет-участі, особливо такого окремого її напрямку як участь в соціальних інтернет-мережах.

Література

1. **Вахула Б. Я.** Соціальні інтернет-мережі, їхні функції та роль у формуванні громадянського суспільства / Б. Я. Вахула // Вісн. Львів. ун-ту. – 2012. Вип. 6. – С. 311–319.
2. **Волонтерський рух в Україні. Дослідження** / GfK Ukraine, на замовлення ООН в Укр. – К., 2014.
3. **Життєві цінності, пріоритети та проблеми українців.** Дослідження / GfK Ukraine, – К., 2011.
4. **Огляд соціальних мереж і Твіттера в Україні:** [за даними пошуку у блогах Яндекс] // 2013-2014 рр., – К., 2014. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.download.yandex.ru/company/Yandex_on_UkrainianSMM_Summer_2014.pdf
5. **Селезнев Р. С., Скрипак Е. А.** Социальные сети как феномен информационного общества и специфика социальных связей в их среде // Вестник КемГУ. – 2013. – №2 (54) Т.3. – С. 125 – 129.

6. **Силаева В. Л.** Интернет, как социальный феномен / В. Л. Силаева // Социс. – 2008. – №11. – С. 102 – 103.
7. **Смола Л. Є.** Детермінанти політичного процесу сучасності: теоретико- методологічний аналіз в інформаційно-психологічному вимірі / Л. Є. Смола. – К.: Вид. дім Д.Бурого, 2010. – С. 92 – 93.
8. **Соціальні мережі як чинник розвитку громадянського суспільства:** [монографія] / [О. С. Онищенко, В. М. Горовий, В. І. Попик та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2013. – 220 с.
9. **Соціологія: Курс лекцій** / В. М. Піча, О. М. Семашко, Н. Й. Черниш та ін.. За ред. В. М. Пічі. – К.: Заповіт, 1996.
10. **Соціологія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів** / за ред. В.Г. Городяненка. – К.: Видавничий центр «Академія», 2002. – 560 с.
11. **Філософія. Культурологія** // Вестник Нижегородского университета им. Н. И. Лобачевского. Серия «Социальные науки». – 2011. – № 1(21). – С. 114– 120.
12. **Anduiza E.** Political participation and the internet: a field essay / Anduiza E., Cantijoch M., Gallego A. – Barcelona: Information, Communication and Society, – 2009, v.12, №6, P. 860 – 878.
13. **Boyd D. M.** Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship / D. M. Boyd, A. M. Allison // Journal of Computer-Mediated Communication. – 2008. –№13. – P. 22 – 37.
14. **Hewton K., Giebler H.** Patterns of Participation: Political and Social Participation in 22 Nations // Discussion Paper. SP. IV. – Berlin, 2008.
15. **Kemp S.** Digital, Social & Mobile in 2015. – London: We Are Social Ltd, 2015. – 376 p.
16. **Stern E., Gudes O., Svoray T.** Web-based and traditional public participation in comprehensive planning: a comparative study // Environment and Planning B: Planning and Design 2009, volume 36, P. 1067 – 1085.
17. **The shape of civil society to come:** report from the Inquiry into the Future of Civil Society in the UK and Ireland. – London: Carnegie UK Trust, 2007.

Варягина А. А. ОСОБЕННОСТИ ОБЩЕСТВЕННОГО УЧАСТИЯ МОЛОДЕЖИ В СОЦИАЛЬНЫХ ИНТЕРНЕТ-СЕТЯХ

Посвящено исследованию возможностей применения социальных интернет-сетей в процессе общественного участия молодежи. Раскрыты причины привлекательности, анализируются функции и особенности социальных интернет-сетей в качестве площадок для коммуникации молодых людей, места поиска единомышленников, реализации своего права на участие в общественно-политической жизни государства. Названы формы общественного участия в социальных интернет-сетях. Указана роль социальных интернет-сетей в процессе формирования гражданского общества в Украине.

Ключевые слова: молодежь; общественное интернет-участие; общественное участие молодежи; социальные сети интернет.

Variagina A. THE FEATURES OF PUBLIC PARTICIPATION OF YOUTH IN THE SOCIAL INTERNET NETWORKS

The article presents the research of the possibilities of application of social internet networks in the process of public participation of youth. The author highlights the such main reasons for the increase of public participation in the Ukraine, that is observed in recent years, as: the exacerbate of socio-political events in the country (the events on the Maidan, the annexation of the Crimea, the war in the east of Ukraine) and the global tendency to the virtualization of social life. The development of information and communication technologies creates new opportunities for young people to participate in public and political processes of society. The social internet networks (which are the new social structures that composes of many members and the varied relationships between them – dating, friendship, cooperation, communication and so on) are becomes the environment for communications in the internet space, a meeting place for young people. The author reveals the reasons for the attractiveness of the social internet networks for young people, analyzes the functions and features of social internet networks as platforms for the implementation of their rights to participate in public and political life of the state.. The author shows the role of social internet networks in the process of formation of civil society in Ukraine. The author focuses attention on need the study of social and procedural determinants appearance and implementation of public participation, on conducting system analysis of structural and semantic characteristics of social and psychological factors of web-based participation, in particular it's direction such as participation in social internet networks.

Keywords: public participation of young people; social Internet networks; web-based public participation; young people.

Рецензенти

Смола Л. Є. - д. політ. н., проф.,
Петрунько О. В. - д. психол. н., ст. наук. співроб.

Стаття надійшла до редакції 12.05.2015

Прийнято до друку 28.05.2015